

Ticaretin Kolaylaştırılması Çalışma Grubu

6-7 Haziran 2017 Tarihli Toplantıları Notu

Ticaretin Kolaylaştırılması Ulusal Kurulu'nun kararı doğrultusunda ticaretin kolaylaştırılması alanında bir ulusal strateji ve eylem planı hazırlamak için kurulmuş olan çalışma grubu ilk iki toplantısını 6-7 Haziran 2017 tarihlerinde Gümrük ve Ticaret Bakanlığında gerçekleştirmiştir.

Toplantının ilk gününde Dünya Ticaret Örgütü (DTÖ) Ticaretin Kolaylaştırılması Anlaşmasının (TKA) ilk iki maddesi kapsamında, ikinci gününde ise TKA'nın üçüncü ve dördüncü maddesi kapsamında hazırlanacak strateji ve eylem planları görüşülmüştür. Toplantıya ilgili Genel Müdürlüklerimiz ve Hukuk Müşavirliğimiz temsilcilerinden oluşan bir heyetle katılım sağlanmış olup, toplantıda katılımcılar konunun uzmanları olarak görüşlerini ifade etmişlerdir.

Yayımlama ve internet üzerinden bilgi sağlama:

Toplantıda, TKA'nın ilk maddesinin yayımlama ve internet üzerinden bilgi sağlama hükümleri beraber ele alınmıştır. Bu çerçevede ilk olarak, ülkemiz mevzuatının internet üzerinden erişilebilir durumda olduğu, bu açıdan bu iki hükme uyum sağlandığı, ancak ülkemiz hedefinin TKA'nın en iyi şekilde uygulanması olarak belirlenmesi gerektiği tespiti yapılmıştır.

Nitekim toplantıda, ticaret erbabının kendisini ilgilendiren konsolide mevzuata tek bir yerden ulaşabilmesinin bir ihtiyaç olduğu konusunda tüm katılımcılar mutabık kalmışlardır. Bununla beraber, bir adres üzerinden bağlantı verilerek ilgili diğer kurum ve kuruluşların sayfalarıyla bağlantı kurulması ve ticaret erbabının bu şekilde bilgilendirilmesi de bir yöntem olarak gündeme getirilmiştir. Bu noktada, Bakanlıkların internet sitelerinde yer alan mevzuatın kolay erişilebilir ve güncel olup olmadığı konusunda katılımcılar arasında fikir ayrılığı olmuştur. Öte yandan, profesyonel firmalar tarafından belirli bir ücret karşılığında bu tip hizmetlerin verildiği, ayrıca bu hizmetin devlet tarafından da sağlanması için Başbakanlık tarafından bir çalışma (kaysis.gov.tr) yürütüldüğü ifade edilmiştir.

Konu ile alakalı olarak dile getirilen diğer bir husus ise, mevzuatın kolay erişilebilir olmasının yeterli olmadığı, ticaret erbabının ihtiyacı olan bilgiyi mevzuat içinden bulmasını beklemek yerine ticaret erbabına mevzuatı açıklayan, sade, basit, hedefe yönelik, yol/yöntem anlatan bilgilerin sunulması gerektiğidir. Bu noktada özellikle GTİP bazında bilgiye ulaşmanın önemi vurgulanmıştır.

Bu minvalde ticaret erbabına sağlanacak bilginin internet üzerinden sunulması ortak görüş olarak ortaya çıkmıştır. Ancak bu amaç doğrultusunda yeni bir site kurulması veya Gümrük ve Ticaret Bakanlığı'nın internet sitesinin yeniden tasarlanarak bu işlevi görmesi konusunda farklı görüşler ifade edilmiştir. Yeni oluşturulacak veya yeniden tasarlanacak siteye ilgili kurum ve kuruluşlardan düzenli bilgi sağlanmasının, sitenin güncel olabilmesi için şart olduğu vurgulanmıştır. Öte yandan, ticaret erbabını bilgilendirmenin tek yolunun internet sitesi olmadığı, başta sosyal medya olmak üzere diğer platformların da kullanılabileceği katılımcılar tarafından belirtilmiştir. Sitenin finansmanı konusunda ise özel sektör temsilcileri yapıcı bir tutum sergilemişlerdir.

Danışma Noktaları:

Toplantıda, TKA'nın birinci maddesinin danışma noktaları hükmü ile ilgili olarak, ülkemizde ticaret erbabının sorularını cevaplamak üzere kurulan çağrı merkezlerinin danışma noktasına benzer yapılar olduğu tespiti yapılmıştır. Bununla beraber TKA gereğince kurulacak danışma noktalarının DTÖ üyesi diğer ülkelerin sorularını da cevaplamakla görevli olacağı göz önüne alınarak yeni bir mekanizma tesis edilmesi, koordinasyonun kamu tarafından sağlanması ve Ticaretin Kolaylaştırılması Kurulu üyesi kurum ve kuruluşlarda alt danışma noktaları belirlenmesi fikri öne çıkmıştır. Gelen sorunun aynı anda alt danışma noktalarına iletilmesi ancak cevabın, yeknesaklık ve tutarlılık sağlanabilmesi için tek bir yerden verilmesi gerektiği ifade edilmiştir. Danışma Merkezlerinin özel sektör tarafından oluşturulması hususu da ayrıca gündeme getirilmiştir.

Mevzuatın yürürlüğe girişi öncesinde bilgi sağlanması; yorum yapma fırsatı sağlanması:

TKA'nın, yeni mevzuatın ve mevzuat değişikliklerinin yürürlüğe girmeden önce ticaret erbabına ve ilgili paydaşlara duyurulması ve onların görüşlerinin alınması ile ilgili ikinci maddesi konusunda ise, ülkemizde her türlü mevzuatın yayımlanmadan önce yorum için kamuoyuna açılmasının önünde kanuni bir engel olmadığı, ayrıca, TKA'nın bu konudaki istisna maddesinin yeterli esnekliği sağladığı tespiti yapılmıştır.

Bununla beraber toplantıda, mevzuatın hazırlanması sürecinde ilgili paydaşların görüşlerinin alınmasını gerekli kılan bir Başbakanlık Genelgesi olduğu ancak bu Genelgenin tam olarak uygulanmadığı ifade edilmiştir. Başbakanlık tarafından, mevzuatın yayımlanmadan önce kamuoyuna sunulmasını hedefleyen bir proje yürütüldüğü bilgisi de paylaşılmıştır.

Öte yandan, toplantıda özel sektör temsilcileri tarafından, yeni mevzuat hazırlanması veya mevzuatta değişiklik yapılması sürecinde özel sektörün görüşlerinin alınmadığı veya görüş bildirilmesi için az bir zaman verildiği ifade edilmiştir. Bu kapsamda özel sektör temsilcileri, mevzuat çalışmalarının takibini yapmak amacıyla Ticaretin Kolaylaştırılması Kurulu çatısı altında daimi veya ad-hoc bir çalışma grubu oluşturulmasını talep etmiştir. Bu çalışma Grubunun kurulması olumlu değerlendirilmiş, ancak çalışma grubunun işleyişine ilişkin görüş birliği oluşmamıştır.

Ön karar:

Toplantının ikinci gününde, TKA'nın tarife ve menşei ile mümkün olması halinde kıymet hesaplama metodu ve olabilecek diğer konularda bağlayıcı bilgi verilmesine ilişkin üçüncü maddesi ile ilgili olarak, ülkemizde bağlayıcı tarife bilgisi verilmesi hususunda yasal altyapının mevcut olduğu ancak bağlayıcı menşe bilgisi konusunda yasal altyapının tamamlanmadığı tespiti yapılmıştır.

Belge ve beyan üzerinden işleyen ve güven esasına dayanan, bu sebeple takip edilmesi ve belirlenmesi zor olan menşe bilgisi konusunda ticaret erbabından ciddi bir talep gelmediği, bunun bir sonucu olarak sektörün ihtiyaçlarının henüz tespit edilemediği ifade edilmiştir.

Bu çerçevede, strateji hazırlanırken, bağlayıcı bilgi konusunda sıklıkla yaşanan sıkıntıların esas alınması gerektiği, bağlayıcı kıymet bilgisinde ise uygulamada kıymetin hesaplanma metodun belirlenmesinin önem arz ettiği vurgulanmıştır.

İtiraz ve yeniden inceleme prosedürleri:

TKA'nın itiraz ve yeniden inceleme hakkındaki dördüncü maddesi konusunda, itiraz mekanizmalarının var olduğu ancak uygulamada sıkıntılar yaşandığı ifade edilmiştir. Bu

kapsamda, özel sektör temsilcileri tarafından, itirazın değerlendirilmesi sürecinde idarenin belirlenen yasal sreye (1 ay) uymaması, ek süre ihtiyaını muhatabına bildirmemesi ve zımni ret hakkını sıklıkla kullanması nedeniyle ticaret erbabının ekonomik anlamda büyük zarar gördüğü dile getirilmiştir. Ayrıca, itiraz hakkında verilen kararlarda Bölge Mahkemeleri arasında farklılıkların olması diğer bir sorun olarak ortaya konulmuştur.